

DONIESIENIA

NIEPŁODNOŚĆ MACIOR

I. H. Moroz

Lwów (ZSRR)

Badaniem klinicznym macior pochodzących z kilku gospodarstw województwa lwowskiego stwierdzono w 1963 r. niepłodność u 32 macior na 166 badanych (19,2%), w 1964 r. u 64 na 303 badanych (21,1%), w 1965 r. u 99 na 966 badanych (10,2%).

Brak metod badania klinicznego narządu rodnego maciory skłonił autora do wypróbowania badania przez prostnicę. W ten sposób są osiągalne oba jajniki. Bada się prawą i lewą ręką, zwracając uwagę na konsystencję, wielkość i kształt jajników, obecność ciałek żółtych i pęcherzyków Graafa, jak również ewentualne zmiany patologiczne. U macior mięsnej kondycji łatwiej udaje się odnaleźć jajniki, niż u macior kondycji słoninowej.

Zbadano 102 maciory różnych ras, w różnym wieku. U 9 macior stwierdzono obecność ampułkowanych rozszerzeń macicy i płody otoczone wodami płodowymi. Po zbadaniu przez prostnicę po 2—7 dniach 22 maciory poddano kontrolnemu ubojowi. Na sekcji potwierdzono wynik badania przez prostnicę.

W celu głębszego poznania przyczyn niepłodności i zmian anatomo-patologicznych narządów rozrodczych zbadano poza tym 246 świń w różnym wieku, które podzielono na dwie grupy. W pierwszej grupie były 202 maciory klinicznie zdrowe, w drugiej 44 z zanikowym zapaleniem nosa. W celu wykonania badania anatomo-patologicznego i histologicznego narządów rozrodczych, większość świń poddano ubojowi, a część wykastrowano. Zmiany anatomo-patologiczne stwierdzono u 16 zwierząt pierwszej grupy (u 15 świń stwierdzono zmiany w jajnikach, u jednej zapalenie macicy). Skrawki histologiczne barwiono metodą Van Gisona i hematoksyliną-eozyną.

Badania histologiczne jajników świń pierwszej grupy nie wykazały w nich zmian mimo, że u świń w wieku 8—10 miesięcy (3,4%) często obserwowano utajoną ruję i owulację. Przy badaniu anatomo-patologicznym jajników tych zwierząt stwierdzono zmiany świadczące o owulacji i ciała żółte okresowe. W drugiej grupie zwierząt u 2 (4,5%) stwierdzono zmiany narządu rodniego: u jednej świni cystę w jednym jajniku, u drugiej nowotwór lewego jajowodu.

Badaniem mikroskopowym jajników świń z zanikowym zapaleniem nosa (druga grupa) stwierdzono, w porównaniu z grupą zdrowych zwierząt, nieznaczne, a niekiedy lepiej zauważalne zwiększenie ilości atretycznych pęcherzyków. Sporadycznie stwierdzono też złuszczenie pęcherzyka Graafa i nieznaczne nacieki komórek histocytnolimfoidalnych. Na podstawie klinicznego badania stwierdzono u knurów impotencję spowodowaną złym żywieniem lub nadmierną eksploatacją płciową. Ponieważ maciory unasieniano bez sprawdzania jakości nasienia tych knurów, dlatego niepłodność macior rozpoznawano dość późno.

Wykonane doświadczenia wykazują możliwość stosowania badania rektalnego u macior w celach rozpoznawczych, leczniczych i profilaktycznych.